

papers 64

2004
gener
febrer
3a època

del Secretariat de les Institucions Escolars de l'Escola Pia de Catalunya

Som diferents, i què?

4

Viure sense papers
Parlem amb **Margarita Añorga**

6

Recull pedagògic
**Treballant la igualtat,
reconeixent la diferència**

Interculturalitat

Sumant
diferències
enriquim la
comunitat

«Atès que les guerres neixen en la ment dels homes, és en la ment dels homes on cal bastir els baluards de la pau»¹ (preàmbul de la Constitució de la UNESCO)

«El fet de néixer en un lloc o en un altre, en un o altre context social configura una forma específica d'experiència humana: una identitat.

Avui hi ha moltes veus que diuen que, en un món tan obert i interrelacionat, només existeixen identitats individuals, fetes de trossos de diverses referències culturals i que no té sentit parlar d'identitats col·lectives ni de cultures específiques. D'altra banda, el mateix concepte d'identitat, fins i tot individual, està avui en discussió com a conseqüència de la mobilitat de situacions al llarg d'una mateixa vida. De fet, la noció d'identitat implica: *diferenciació, continuïtat, consciència i reconeixement*.

Sense *diferenciació* no hi ha distinció entre l'un i l'altre, no hi ha identitat de cadascú. Però *diferenciació* no vol dir superioritat, ni tenir drets que altres no tenen. (...). Vol dir, simplement, *diferència*.

La identitat requereix una certa *continuïtat* ja que, en cas contrari, no podríem parlar de la mateixa persona al llarg del temps. Continuïtat no vol dir necessàriament immobilitat. L'evolució és consubstancial amb el fet temporal de l'existència humana.

La identitat implica tenir *consciència* de si mateix, justament com a existència pròpia. (...) adonar-se del jo, descobrint les qualitats i defectes, els condicionaments socials de la pròpia experiència i les responsabilitats personals que se'n deriven, alhora que implica reconeixement exterior de la diferència; és a dir, la necessitat que els altres t'acceptin com el que ets i t'atorguin els mateixos drets que qualsevol altra forma d'especificitat humana». *Jordi Porta i Ribalta*².

El número de Papers que ens ocupa vol aprofundir en el tema de la interculturalitat. No és un tema gens nou i de fa temps a les escoles, ja fan accions des de diferents àmbits (pla d'acollida, tutories, festes, tallers, projectes cooperatius, ...) que responen a un doble objectiu: conèixer la genuïtat de les diferents cultures en contacte i l'acceptació de la diferència per respondre als nous reptes que planteja la pluralitat social. Al llarg del número trobarem reflexions i maneres de fer realitat les idees.

¹ Centre Unesco de Catalunya.

² Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya. *Reptes de la interculturalitat*. Col. Parlem-ne

FE D'ERRATES: Disculpeu l'error en l'anunci de la revista d'aquest número. Havia de dir: **Som diferents, i què?** en lloc de: **Eduquem l'estètica**

PAPERS és una publicació del SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA. Ronda de Sant Pau, 80 2n, 08001 Barcelona, Tel.: 93 441 00 04, Fax: 93 441 02 87, escolapia@escolapia.net, www.escolapia.net **Consell de redacció:** Oriol Blancher, Ricard Coma, Eulàlia París, Agustí Planas, Xavier Sanchís. **Col·laboradors:** Beatriu Garrido, Manel Bagunyà, Responsables de Mediateca. **Coordinació:** Eulàlia París. papers@escolapia.net **Maquetació i impressió:** Serafi · indústria gràfica. D.L. B-19840/97

papers@escolapia.net

Els drets humans

Un punt de partida

La igualtat i la diferència són els temes més debatuts en aquests darrers temps. Segurament el Fòrum de les Cultures comptarà amb les aportacions de grans personalitats de tots els àmbits. La interculturalitat serà l'eix d'aquest esdeveniment.

Al barri, al carrer, a l'escola, ... en fem comentaris de tota mena aportant el nostre gra de sorra, la nostra opinió, el nostre sentiment. Sovint, però, oblidem la presència d'un document molt important, signat per la majoria de països d'arreu de món: la Declaració Universal dels Drets Humans. Us en facilitem una selecció amb la intenció d'ajudar-nos a situar aquests temes tan importants. De la mateixa manera és molt més fàcil estar d'acord amb el seu enunciat teòric que amb la seva posada en pràctica en els diferents països i en els diferents contextos culturals. Aquí rau la nostra capacitat crítica i autocrítica per saber valorar cada situació concreta i comprometre'ns en l'aplicació real dels drets humans en la vida quotidiana.

Article 1. Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i els cal mantenir-se entre ells amb esperit de fraternitat.

Article 2. Qualsevol persona pot prevaler-se de tots els drets i de totes les llibertats que aquesta Declaració proclama, sense cap distinció de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o d'altra mena, d'origen nacional o social, de

fortuna, de naixement o de qualsevol altra classe. Hom no farà tampoc cap distinció fonamentada en l'estatut polític, administratiu i internacional del país o territori del qual depengui jurídicament la persona tant si es tracta d'un país o territori independent com si està sota la tutela, encara que no sigui autònom o que estigui sotmès a qualsevol limitació de sobirania.

Article 3. Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seva persona.

Article 7. Tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne la mateixa protecció sense distincions. Tothom té dret a una mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi la present Declaració i contra tota provocació a una tal discriminació.

Article 13. 1. Tota persona té dret a circular i a escollir el seu lloc de residència a l'interior d'un Estat. 2. Tota persona té dret a abandonar qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi.

Article 18. Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret comporta la llibertat de canviar de religió o de convicció i la de manifestar-les individualment o en comú, en públic i en privat, mitjançant l'ensenyament, la predicació, el culte i l'acompliment de ritus.

Article 19. Tot individu té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; això comporta el dret a no ésser inquietat per causa de les opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà d'expressió i

sense consideració de fronteres.

Article 26. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en el grau elemental i fonamental. L'ensenyament elemental és obligatori. Cal que l'ensenyament tècnic i professional sigui generalitzat i que s'obri a tothom l'accés als estudis superiors amb plena igualtat per tots amb atenció al mèrit de cadascú. 2. L'educació ha de tendir al ple desenvolupament de la personalitat humana i al reforçament del respecte dels Drets Humans i de les llibertats fonamentals. Ha d'afavorir la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups socials o religiosos, i la difusió de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau. 3. Els pares tenen, amb prioritat, dret a escollir la classe d'educació de llurs fills.

Article 27. Tota persona té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat, a fruitar de les arts i a participar del progrés científic i dels beneficis que en resultin. (...)

Article 30. Cap disposició d'aquesta Declaració no pot ésser interpretada en el sentit que un estat, un grup o un individu tingui dret a lliurar-se a una activitat o cometre un acte encaminat a la destrucció dels drets i de les llibertats que s'hi enuncien.

10 de desembre 1948

ASSEMBLEA GENERAL DE LES NACIONS UNIDES

Viure sense Parlem amb

Margarita Añorga neix a Montevideo, República Oriental de l'Uruguai.

Té 44 anys i és mare de dues filles.

És mestra amb experiència a l'Uruguai.

A Catalunya fa substitucions en una institució per a discapacitats.

Està en espera dels papers que regulin la seva situació i poder desenvolupar la tasca educativa. Ha treballat com a voluntària en el Casal del Raval.

► *... Si coneixem el món dels alumnes, les seves famílies, la seva cultura, els seus costums comprendrem millor les seves reaccions.* ◄

Quina és la seva vinculació amb el món de l'educació?

Em vaig formar en una institució com a monitora per a infants per als camps d'estiu i vaig compartir una experiència interessant amb un professor de plàstica. Després de realitzar algun curs d'extraescolars i d'exercir de mestre en una guarderia, vaig iniciar els estudis de magisteri, especialitzant-me en l'etapa d'infantil i en la de primària. En finalitzar la carrera vaig iniciar els cursos universitaris de Ciències de l'Educació, tot i que no els vaig acabar. Sempre he estat relacionada amb el món educatiu.

Quina era la situació del seu país?

El meu país estava passant per una dictadura militar molt severa. Durant un temps, vaig deixar la meua formació personal per la militància política i sindical, sobretot, en el tema de la discriminació de la dona. Col·laborava de manera voluntària en una comissió de dones a la Central de Treballadores de

l'Uruguai; central sindical única. Era una jornada més de dedicació, a més de la casa, les nenes i el treball. Sempre he tingut la voluntat de treballar per les persones que més ho necessiten, en barris amb problemes, ajudant la gent que patia discriminació. Vaig treballar de mestre en un barri amb moltes dificultats, econòmiques i socials anomenat el Cerro.

Com està plantejada l'educació al teu país?

L'educació a l'Uruguai és laica, gratuïta i obligatòria per tradició. Els infants assisteixen a l'escola quatre hores diàries, com els seus mestres, tot i que aquests, per raons econòmiques, han de fer una altra jornada laboral, en una altra escola. Al meu país l'índex d'analfabetisme és nul. Ara, la situació econòmica que està travessant l'ha dut a una rebaixa en la qualitat de l'ensenyament públic i, per tant, del nivell educatiu de les noves generacions; hem de pensar que l'assistència a classe dels

infants de zones marginals és degut a l'existència de menjadors gratuïts.

A més, el magisteri no està catalogat com a estudis universitaris; representa una titulació inferior. La tasca del docent fins a primària no és massa reconeguda. Amb els estudis de magisteri pots obtenir dues titulacions: una per treballar a Jardí d'Infància i una altra per primària. Les dues etapes treballen per separat.

Què la va motivar deixar l'Uruguai i venir a Catalunya?

Vaig arribar a Catalunya fa 2 anys per qüestions estrictament personals, no pas per problemes amb el meu país. Vaig venir a veure al meu actual company, que coneixia de l'Uruguai. Ell feia 14 anys que havia vingut aquí buscant noves possibilitats. Al cap d'un temps de relació, va arribar el moment de fer el pas per viure plegats. L'un o l'altre havia de deixar la seva situació. Tots dos teníem fills al nostre càrrec i calia buscar la millor

papers

Margarita Añorga

manera de resoldre les situacions familiars. Donades les males circumstàncies econòmiques del país, era difícil que ell tornés a l'Uruguai i vaig decidir de venir jo.

Com ha canviat la seva vida en marxar del seu país?

Per una banda hi he guanyat molt però, a nivell professional, encara està tot per fer. Me'n vaig anar, segurament, en el moment més interessant de les meves aspiracions; llavors, a més de la meva feina a l'escola i al centre comunitari de la mateixa zona, coordinava la fundació d'un pintor uruguaià, José Gurvich –deixeble directe de Torres Garcia, el conegut pintor català-uruguaià.

Quina és la seva situació a Catalunya?

Al cap de poc de ser jo aquí, el meu país va viure la caiguda de la taula del dòlar i els diners amb els que comptava van quedar estancats al banc. Això em va fer reestructurar tot el que havia planejat. Ara una de les meves filles ja és aquí i l'altra vindrà aviat. Estem sense papers. Estem esperant, ja fa més d'un any, la solució de l'ambaixada italiana a l'Uruguai, amb tanta gent que surt del país la situació és caòtica. Com que la meva situació no està regulada, m'és difícil trobar una feina estable i més, encara, relacionada amb la meva formació.

Quins problemes li comporta el fet de no tenir papers?

Sempre estàs exclosa. Actualment estic treballant en una fundació amb disca-

pacitats; em paguen molt poc. Cobro 4 € l'hora. Sóc substituïda i he d'estar sempre disponible, per si hi ha alguna baixa. He de donar el màxim de mi mateixa però, si em passa res puc tenir problemes. No puc ser contractada. A més, degut a la feina, tinc moltes limitacions –tant horàries com legals– per poder treballar, estudiar i participar en altres activitats.

Quina ha estat la seva col·laboració al Casal del Raval?

Al Casal he après molt. Hi he treballat 6 mesos com a voluntària. M'hi sento bé i m'agrada col·laborar en el que pugui. M'interessaria molt seguir-hi treballant. El treball que faig m'agrada molt i m'agradaria fer algun curs per aprendre'n més. ... Al Casal tens una visió ben diferent de la ciutat. He treballat en el món d'immigrants adolescents, de diferents països i cultures. És una experiència interessantíssima.

Amb aquestes limitacions deu ser fàcil desanimar-se.

Amb la nova llei d'immigració sembla que en lloc de facilitar encara complica més la situació. A vegades, em pregunto per què estic aquí. Em passen les ganes d'estudiar, de buscar coses noves ja que, sense papers, tot són problemes, tot són limitacions. I això que sóc una immigrant amb molts avantatges, comparat amb d'altres immigrants que viuen aquí i que han vingut amb condicions molt diferents. Em sento privilegiada, dins de tot, perquè crec que, en el futur, les meves aspiracions professionals es podran fer realitat.

En aconseguir els papers què li agradaria fer?

Voldria seguir treballant en educació. El ventall a nivell educatiu aquí és molt més ampli que allà. Sempre he tingut molts projectes i moltes inquietuds. Tinc un certificat de català i vull aprendre'n més. Vull saber de què van les coses i participar. Participar és una oportunitat per ajudar a fer canviar les coses. S'ha de ser coherent en tots els nivells de la vida. Sempre m'he mogut participant, tant a l'aula com al carrer. Crec en la utopia i sóc optimista. Espero que trobaré alguna cosa per les que estic preparada.

Per la teva experiència, quins consells donaries als mestres davant la immigració?

Primer de tot, obrir l'aula portes enfora, la vida no està de l'aula endins. Un altre aspecte és el fet d'interessar-se pel món dels alumnes, la seva situació, els seus orígens. Tractar de comprendre, escoltar, intercanviar, aprendre de l'altre, de la seva cultura. Hi ha molts elements que confegixen la vida de tots plegats. L'educació igualitària per a tots no és correcta. Tots necessitem coses diferents. Tots els nens porten un bagatge cultural. Hem d'intentar trobar la manera per fer que les persones que arriben s'hi sentin a gust i ho aconseguirem, sobretot, si fem l'esforç per comprendre. Si coneixem el món dels alumnes, les seves famílies, la seva cultura, comprendrem les seves reaccions. Hem d'escoltar més i comprendre que un altre món és possible.

Moltes gràcies Margarita!

Treballant la igualtat, re L'escola, un camí d'oportunitats

Per les escoles el «Fòrum de les Cultures» serà una oportunitat per trobar respostes a diverses inquietuds que tenim plantejades en els centres educatius, tant en matèria d'interculturalitat, de desenvolupament sostenible, ...

A més dels aspectes més lúdics que s'hi proposaran, hi haurà espais concrets per la reflexió i per compartir experiències. Des de Papers, us volem apropar les temàtiques proposades en l'espai «Diàlegs». Es tracta d'una interessant oferta que comptarà amb l'assistència de personalitats de diferents àmbits, amb l'objectiu de treballar 45 diàlegs agrupats en aquests 11 blocs temàtics:

- Introducció.
- Diversitat cultural i mitjans de comunicació.
- La paraula.
- Ciència, coneixement i desenvolupament sostenible.

- Llibertat, seguretat i pau.
- Globalització i desenvolupament.
- L'espiritualitat.
- Algunes veus silenciades: dones, joves, comunicació intergeneracional i cultural.
- El paper de l'educació i la cultura en el desenvolupament.
- La ciutat, entorn de convivència.
- Nous actors, noves dinàmiques.

TRACTAMENT DE LA INTERCULTURALITAT A L'ESCOLA

C. Puertas, N. Gasol i C. Fernández
ESCOLA PIA CALELLA

El flux d'alumnes estrangers que arriben, any rere any, a l'escola va en augment. Són alumnes procedents de països diversos i de realitats ben diferents. Sovint, són joves que arriben al centre

en qualsevol moment del curs, de manera sobtada, sense previ avís. Malgrat la seva inesperada arribada, l'escola disposa d'un protocol d'acollida, amb l'objectiu d'atendre l'alumne nouvingut, fent que se senti ben acollit des del primer moment i facilitar-li tant la seva entrada com la seva estada en el centre.

El que ens agradaria destacar en aquest article, a més del desplegament de recursos humans (tutor, psicopedagoga) i materials (proves de nivell, adaptacions curriculars...) contemplats en el protocol d'acollida, són aquelles activitats i celebracions que realitzem per tal de ressaltar la importància de l'atenció i el foment del respecte per la diversitat cultural en el centre. Una mostra d'aquests tipus de celebracions és la que realitzem el dia 30 de gener en ocasió del DENIP (Dia de la No Violència i la Pau).

En el DENIP treballem per la pau a partir de la interculturalitat. Creiem que, treballant en el coneixement d'altres cultures, afavorim la capacitat entenedora de la diferència i l'absurditat de la majoria de conflictes, tant a gran escala com en el dia a dia, en les relacions interpersonals.

Exemples d'aquestes activitats són els tallers interculturals que fem a primer cicle d'ESO: els tallers de cuina d'altres països, amb especialitats mexicanes, marroquines, ...; el taller de jocs d'arreu del món, els tallers de maquillatge de diferents cultures, el taller de l'hospitalitat àrab (amb la presentació de costums hospitalaris marroquins, on una dona d'origen marroquí ens

coneixent la diferència

parla dels seus costums mentre seiem en rotllana i compartim un te de menta i unes pastes dolces que ha preparat ella mateixa), el joc de rol de la immigració (amb el que tot fent un simulacre, els jugadors han de posar-se en la situació de la persona que ha d'emigrar i aconseguir tots els papers per estar legalitzats al país d'acollida, fent intervenir tota mena de problemes i impediments...).

Un altre exemple són les activitats que realitzem amb els alumnes de batxillerat: tallers com el de Tai-chi (tècnica d'origen oriental usada per estimular la concentració i la meditació amb el moviment), taller d'autoestima, taller de relaxació, taller de ioga i el taller de capoeira (dansa brasilera que originàriament feien els esclaus africans).

PREGÓ DE FESTA MAJOR

Equip Pedagògic
ÉSCOLA PIA DE BALMES

El dia de Sant Josep de Calassanç, a Balmes, celebrem la Festa Major. Aquesta dia encetem la campanya d'acció tutorial del curs. Una de les activitats importants del dia és la lectura del pregó, que va a càrrec d'un personatge, més o menys conegut. Enguany, d'acord a la participació en el «Fòrum de les Cultures» hem tingut la sort que fos l'Asha Miró qui ens l'adreçarà. Us en fem arribar alguns punts:

«... durant aquests dies, un dels valors que tots esteu treballant és el de la pau, que, justament, és un dels eixos que potencia el Fòrum de les Cultures del 2004, a més del respecte a la diversitat

i el de saber tenir cura de la nostra estimada terra, treballant per fer-la més sostenible.

Us encoratjo, us dono suport i us dic que val la pena lluitar per la pau i tots aquests valors. Gràcies al vostre treball farem realitat que el món del futur sigui diferent...»

Per tal d'encoratjar els alumnes a ser motors de vida i de transformació del món, ens va explicar un conte, après d'un avi africà:

«Hi havia un home rwandès que va pujar a la muntanya més alta, a tocar del cel. En tornar a casa, va explicar que des d'allà estant, havia vist la vida humana. I els contà:

- el món és un munt de gent, un mar de focs petits. Cada persona, entre totes les altres, brilla amb llum pròpia. No hi ha dos focs iguals. Hi ha focs grans i focs petits, i focs de tots

colors... Hi ha gent de foc asossegat i calmat que ni se n'adonen del bufar del vent.

- Hi ha gent de foc boig, que omplen l'aire de guspíres i pampallugues... Altres focs són insulsos i no cremen... Però hi ha altres focs que consumeixen sense parpellejar, i qui s'hi apropa massa es pot arribar a cremar...

Així és de diferent tota la gent que viu al món...»

A continuació ens va convocar al Fòrum, i a començar a posar en pràctica el respecte a la diversitat cultural en les petites coses de cada dia, acceptant l'altre tal i com és, els companys, els amics, la família, Ens va convidar a ser portadors de pau en els diferents llocs on ens movem i per garantir una bona convivència. Va fer una altra aportació per tal d'animar-nos a tenir cura de la nostra terra i contagiar-nos del desig d'esperança per millorar el món. Ho feia a partir d'un fragment d'un llibre d'Eduardo Galeano, Memòries de Fuego:

«Ella deambulaba por el mercado de los sueños... Las vendedoras habían desplegado sueños sobre grandes paños en el suelo.

Llega al mercado el abuelo de Juana, muy triste, porque hace mucho tiempo que no sueña...

Juana lo lleva de la mano y lo ayuda a elegir sueños: sueños de mazapan, sueños de algodón, alas para volar durmiendo... Y se marchan los dos tan cargados de

sueños, que no habrá noche que alcance...»

Va ser una bona manera que alumnes i professors ens sentíssim amb energia per continuar avançant en la millora d'aquest món, sempre a partir de nosaltres mateixos. Gràcies, Asha!

IGUALTAT PER VIURE, DIVERSITAT PER CONVIURE

Joan Altimiras
ESCOLA PIA CALDES

A la primera reunió preparatòria del nou curs, l'equip directiu juntament amb els coordinadors de tots els cicles va decidir que el Fòrum de les Cultures de Barcelona seria un dels eixos conductors de les activitats que l'Escola organitzaria al llarg de l'any acadèmic. Des d'aleshores, tant primària com per la secundària vam posar mans a l'obra a fi d'elaborar un projecte que fos atractiu, coherent i adaptat a les característiques pròpies de cada etapa.

Aquesta vegada us explicarem el pla que hem preparat per la secundària. Entenem que la pastoral ha d'estar present en tots els moments de la

vida de l'escola i, per tant, hem cregut convenient que s'impliqués de ple en el projecte. Per això, a la celebració de benvinguda, vam presentar a tots els alumnes la nostra campanya. En la línia del Fòrum hem escollit el lema: «Igualtat per viure, diversitat per conviure». L'anirem desenvolupant a tres nivells: l'escola, el poble, el món. Tots els racons de l'escola estan ambientats amb el lema de la campanya. A l'hora de fer l'anàlisi de la realitat ho harem a partir d'aquestes tres dimensions: *informa't, reflexiona, actua*. Com a himne que ens identifiqui la campanya hem triat «Imagine» de John Lennon.

De cara als pares, a la primera reunió de curs, els vam exposar el mateix missatge que havíem ofert als seus fills; ho férem amb el suport d'un muntatge àudio-visual. Sempre hem cregut que els pares han de saber quins són els objectius del curs i quines són les campanyes que es realitzen a l'escola, per tal que, des de casa, puguin recolzar la nostra acció.

A l'hora de treballar el projecte, cada setmana els responsables de pastoral fan arribar als tutors una notícia, un reportatge o un article del diari per-

què es comenti a primera hora del matí. S'hi adjunta un guió per donar pistes als tutors, aconseguint així que tota l'escola parli del mateix. Les notícies i els guions responen als tres nivells i a les tres dimensions abans esmentades.

Des de pastoral, organitzem també, cada any, una jornada diferent a l'entorn del tema escollit. Enguany serà, doncs, la interculturalitat. Aquest dia vindran a l'escola nombroses persones per parlar sobre el tema –algunes a títol individual i d'altres com a representants d'entitats. Tots els alumnes podran escollir, prèviament, la xerrada o les xerrades a les quals volen assistir. Els grups són reduïts i els alumnes es barregen en funció dels seus interessos.

Paral·lelament i amb coordinació amb la pastoral, un equip de professors s'encarrega de dinamitzar una sèrie d'activitats per mantenir constantment encesa la flama de l'esperit del Fòrum, tenint en compte els tres eixos d'aquest.

Pel que fa al desenvolupament sostenible, hi haurà accions encaminades a prendre consciència sobre el comerç just, a partir de debats sobre el tema,

esmorzars solidaris, recollida de roba... Per altra banda, la «setmana verda», que a Caldes es programa a nivell de municipi, tractarà sobre «la ciutat que volem».

Pel què fa a la diversitat cultural, la benvinguda a l'escola del primer dia ja va ser en les diverses llengües del món, explicitades en un gran mural que penjava al pati de l'escola. També va ser present a la benvinguda, la primera celebració col·lectiva de pastoral, i a la reunió de pares de començament de curs. Altres iniciatives més concretes poden ser posar música d'arreu del món en entrar i sortir de l'escola, una felicitació de Nadal diferent ...

Han resultat molt originals els diversos col·lages que, amb les fotografies dels nois i de les noies de la classe, s'han dissenyat a les tutories. A les tutories, un joc de cartes basat en la interculturalitat està donant resultats sorprenents.

Com el curs passat realitzarem, també, una sortida comuna a diversos espais relacionats amb el Fòrum de Barcelona. L'aspecte original de la sortida és que els alumnes poden triar la visita que més els agradi; per fer-ho

possible es trencaran, no només els grups classe, sinó també els nivells i les edats. L'experiència del curs passat va resultar molt enriquidora.

Un moment important serà la Diada de la Interculturalitat. Ja hem començat a fer-ne un esbós. Els alumnes es repartiran per països, especialment aquells que facin referència als nostres alumnes o a col·lectius, d'origen divers, presents a Caldes. Després de cercar i rebre'n informació, es prepararà una cimera mundial. A la diada s'hauran de presentar caracteritzats segons el país que els hagi tocat i hauran de fer una exposició de la seva cultura, dels seus costums, tradicions, dels seus productes: vestits, música, balls, contes, artesanía, cuina ... Un grup de periodistes del club d'escriptors publicaran una revista sobre els actes de la jornada i es filmarà un vídeo que podria emetre TV Caldes.

Al llarg de tot el curs i, especialment, a la cimera de la interculturalitat i a la cloenda de la campanya de pastoral facilitarem que, en un diàleg obert i participatiu, s'obri un debat, un fòrum, sobre les principals problemàtiques del món d'avui i les condicions indispensables perquè la pau sigui possible. La intenció és poder arribar a la concreció d'uns compromisos dels nostres nois i noies en la construcció d'un món millor.

PLA D'ACOLLIDA ... PROCÉS CLAU D'INCORPORACIÓ I ADAPTACIÓ

Anna Colom
ESCOLA PIA TERRASSA

Les actuacions d'acollida que realitzem per facilitar l'adaptació dels alumnes a l'aula i a l'escola (alumnes de P3, alumnes de 1r ESO, de 1r batxillerat, alumnes estrangers, canvis de domicili a mig tram, repetidors, entrades d'alumnes a qualsevol nivell, canvis de grup...) són tan importants que creiem necessari recollir-les, sistematitzar-les i concretar-les en un pla d'acolliment per tal que esdevingui un document de referència per tot l'e-

quip de professors i professores. En aquest pla hi contemplem, a més de les accions de rebuda que ja realitzàvem, unes altres de noves, ben necessàries per donar resposta a les entrades imprevistes.

En un dels apartats d'aquest pla, hi estem concretant accions d'acollida per rebre els alumnes estrangers i d'incorporació tardana. Ara fa 3 anys, l'arribada de diversos alumnes, a mig curs, va sobrepassar qualsevol acció prevista d'acolliment. La seva entrada, amb la impossibilitat de comunicar-nos-hi –desconeixedors de les cultures mútues, amb objectius poc clars, amb pocs recursos ...– va fer d'aquesta primera rebuda un episodi «tràgico-còmic», que ens va permetre

apropar-nos a una realitat diferent i ens va fer plantejar una altra tipologia d'acolliment. Des de llavors, són molts els qui han entrat i, en cada arribada, hi ha hagut una nova presa de consciència, un nou coneixement, una nova vivència, una nova experiència. Tot plegat ens ha permès poder disposar de referents en l'orientació de l'acollida de l'alumnat provinent d'altres països, i ens ha fet conscients tant del seu procés d'adaptació escolar, com de l'aprenentatge de la llengua.

I és, a partir d'aquestes orientacions d'acollida envers els alumnes procedents d'altres països i amb l'ajuda i el suport de l'especialista del Programa d'Educació Compensatòria, que les estem recollint i sistematitzant en un document a través del qual volem:

- Assumir com a centre els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents d'altres països.
- Aconseguir que l'alumnat nou compregui el funcionament del centre, i s'hi adapti juntament amb els companys i companyes i el professorat.
- Assegurar-los una bona escolarització encaminada a aconseguir unes competències lingüístiques adequades i un èxit escolar.
- Incorporar-los en la descoberta i coneixement del món cultural en el que ara viuen.
- Ajudar-los a valorar-se, incorporant la seva cultura a l'escola.
- Potenciar l'intercanvi i relació entre tots els alumnes, com una font d'enriquiment mutu.

Tot això ha estat possible gràcies a l'esforç de l'equip i la nova sensibilitat que hi ha entre el professorat i l'alumnat de l'escola. Vetllar per aquest nou procés d'adaptació mútua ens facilitarà les tasques educatives.

De la pau i de la guerra s'ha dit:

*Matar una persona per defensar un ideal
no és defensar un ideal: és matar un GERMÀ.*

*Per fer la pau es necessita ser dos;
però per fer la guerra n'hi ha prou amb un de sol.*
Neville Chamberlain

La força és el dret de les bèsties.
Marco Tulio Ciceron

*¿Per què prens per la força
el que podries aconseguir per la raó?*

*Una era construeix ciutats.
Una hora les destrueix.*
Séneca

Ull per ull, i el món acabarà cec.
Ghandi

*La violència és la por a les idees dels altres
i la poca fe en les pròpies.*

*La persona que no està en pau amb ella mateixa,
serà una persona en guerra amb el món sencer.*

*La millor victòria és
quan l'hombre es venç a si mateix.*
José de San Martín

*La pau més desavantajosa
és millor que la guerra més justa.*
Erasmus de Rotterdam

*L'home ha de fixar un final per la guerra,
si no, la guerra fixarà un final per l'home.*
John F. Kennedy

*No calen camins per aconseguir la pau;
la pau és el camí.*
Gandhi

Mai hi ha hagut una guerra bona ni una pau dolenta.
Franklin

*Vèncer-se un mateix és la guerra més difícil;
però és la victòria més bonica*

*Les mares dels soldats morts
són els jutges de la guerra.*
Bertolt Brecht

Multiculturalitat a la carta

La taula sempre ha estat un espai per a la seducció

Negociacions, pactes, acords, descoberta d'amors! La taula, ben parada i ben servida, és i ha estat un espai per seduir l'opositor, per convèncer el contrari, per alleugerar la diferència, per apropar les persones. La taula, rectangular o quadrada, rodona o ovalada és un punt de trobada que alimenta cos i ànima, que fomenta delit i diàleg. Però, sobretot, el que s'hi desplega i escampa, esdevé una mostra de la nostra herència multicultural. Si «som el que mengem», em pregunto si no serem, també, un xic indonesis, una part de peruans, una mica castellans, egipcis, magrebins... una mica catalans... Cada dia, durant el rictus del menjar, fem degustació

dels aliments saborosos d'aquelles cultures que ens han ajudat a ser el que i el com som. Us convidem a degustar el següent «Menú de la

Multiculturalitat» (primer plat, segon i postres) que ens proposen els alumnes de cuina del PIRMI de Balmes. BON PROFIT!

Nom del plat (origen)	Ingredients	Elaboració
ZAALOUK Amanida de verdures (País: Marroc)	3 pebrots verds escalivats 3 albergínies cuites al vapor i pelades 3 tomàquets vermells tallats a daus Julivert, pebre negre i vermell 1 dent d'all tallada molt petita	Tallar tota la verdura a daus. Fregir lleugerament l'all amb oli d'oliva i afegir tota la verdura. Coure uns minuts. Servir amb pa del Marroc.
TOLMA Rotlles de carn (País: Armènia)	1 col 1 Kg. Carn picada (vedella i porc) 150 gr. d'arròs 1/2 Kg de ceba picada molt fina 3 pebrots verds tallats petits Herbes aromàtiques (orenga, menta, farigola, romaní...) Sal, pebre negre i vermell.	Escaldar les fulles de col i treure el nervi central. Barrejar tots els ingredients en cru, junt amb una mica d'oli o mantega. Fer rotlles amb la col i el farcit, de mida petita. Posar tots els rotlles en una cassola, on haurem preparat un sofregit de ceba, tomàquet i més pebrot, i quasi cobrir amb aigua. Tapar i deixar coure 1/2 hora. Servir acompanyat amb la salsa que deixa.
CIGARET (País: Armènia)	Pasta de full Nous triturades Sucre i canyella en pols Mantega a punt de pomada Sucre glaç	Estirar la pasta de full ben fina en forma rectangular Barrejar les nous, el sucre, la canyella i la mantega i posar-ne una mica a cada rectangle. Enrotllar cada porció, com cigarrets. Coure a forn fort fins que estiguin daurats. Treure del forn i empolsar amb sucre glaç.

GRANOLLERS

LA DESCOBERTA DE LA DOBLE HÈLIX D'ADN TÉ 50 ANYS

La Societat Catalana de Biologia –en motiu de la celebració del 50è aniversari del descobriment de la doble hèlix d'ADN per part de Watson i Crick– va organitzar una gimcana, dirigida a alumnes de secundària i batxillerat. L'activitat pretenia aprofundir en el coneixement de la genètica humana. L'Escola Pia Granollers hi va participar.

Els alumnes van valorar molt positivament que l'escola s'adherís a aquesta activitat, ja que tots junts vam gaudir d'una interessant i instructiva jornada de ciència, tot i que també vam patir certs contratemps en qüestió d'horaris i transport.

Si voleu conèixer més a fons el desenvolupament de la jornada podeu trobar un reportatge a la web de l'escola, al departament d'experimentals.

SORTIDA AL COLLELL

Els dies 11 i 12 de desembre, els professors de l'assignatura d'història de segon de batxillerat de l'escola van organitzar una sortida al Collrell, per endinsar-nos d'una manera diferent en el tema de la Guerra Civil.

El tema principal de la sortida era treballar el llibre «Soldados de Salamina», de l'escriptor Javier Cercas.

L'activitat va ser molt engrescadora per tothom, ja que van tenir l'oportunitat de treballar en escenaris reals i amb personatges reals, tot vivint la història en primera persona.

MATARÓ

DENIP

El passat dia 30 de gener, Dia Escolar de la No Violència i la Pau (DENIP), a l'Escola Pia Santa Anna de Mataró es va realitzar una cadena humana envoltant els tres edificis de l'Escola: Mar, Plaça i Torrent. Van ser dos qui-

lòmetres, amb més de 2300 persones, entre alumnes i professors. Tots van viure una jornada de reflexió i de reivindicació, que va tenir ressò a tota la ciutat. En acabat, un grup de nois i noies de tots els cicles, acompanyats del director de l'escola i un grup de professors, van lliurar un manifest a la primera tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de la ciutat.

II TROBADA GENERAL DEL CURS 2003-2004 EL PAPER DEL LAÏCAT DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Divendres, 5 de març de 2003, a les 8 del vespre.
Col·legi Escola Pia de Sabadell (c. Escola Pia, 92)

PROGRAMA DE LA TROBADA:

- A les 8 del vespre. Conferència a càrrec de **Joan Estruch**, Catedràtic Sociologia de la UAB:
«Els Laics avui, un apunt sociològic»
 - A les 9: Informacions diverses sobre la realitat actual del Laicat entre nosaltres.
 - A 2/4 de 10: Pregària quaresmal.
 - A les 10: Sopar fred.
- Tots hi sou convidats!!

Cartellera Informativa

Vespres científics de l'E.P. Nostra Senyora

c/ Diputació 277 Barcelona

- **LA FÍSICA SOBRE LA TAULA. Veure i manipular en diferents camps de la física mitjançant estris senzills**
Dia 13 de febrer a 2/4 9 del vespre
- **L'INTERIOR DE LA MATÈRIA TRANSPARENT. Veure com és la matèria transparent segons l'ordre de les molècules**
Dia 12 de març a 2/4 9 del vespre

Els vespres de Santa Anna

a l'Escola Mar c/ Sant Agustí, 59 Mataró

- **PER UNA GLOBALITZACIÓ MÉS JUSTA**
a càrrec de Tica Font, Professora de la UNED i vice-presidenta de Justícia i Pau.
Dia 26 de febrer a les 8 del vespre
- **AL SERVEI D'UN PAÍS**
a càrrec de Joan Rigol, ex-president del Parlament de Catalunya
Dia 25 de març a les 8 del vespre

TERCERA ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA

El passat dijous, 5 de febrer, l'Associació d'Amics de l'Escola Pia al Senegal, creada el desembre de 2000, amb el patrocini de l'Associació d'Antics Alumnes i Amics de l'Escola Pia de Santa Anna va celebrar la seva tercera Assemblea General Ordinària. Destaquem les «Jornades de Futbol Solidari» en l'àmbit de la sensibilització, i l'obertura d'una primera fase del «Centre Educatiu a Toubacouta». A l'inici de curs han entrat els 26 primers alumnes, 1/3 de la capacitat total que tindrà el centre quan estigui acabat. A la trobada, hi va participar el Sr. Francesc Melero, regidor de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Mataró, responsable de la secció de Cooperació i Solidaritat, que va felicitar

als presents per la feina que estan fent i els va encoratjar a seguir treballant en aquesta línia.

OLOT

PREMIS ORIOL DE BOLÒS 2002/2003

El passat dia 9 de gener es va dur a terme el lliurament dels premis Oriol de Bolòs a la mediateca de l'escola.

El jurat –format pel Sr. Manel Torrent, llicenciat en Ciències Químiques, la Srta. Mavi Freitas, llicenciada en història, i la Sra. Teresa Juanola, llicenciada en llengua catalana, ambdues treballadores del nostre centre, i el Sr. Ramon Solé arquitecte tècnic– decideixen atorgar els premis d'enguany a la investigació i la recerca dels següents

treballs. Categoria de ciències «evolució, estudi i interpretació de la criptografia» a l'alumna de l'Escola Pia d'Olot Silvia Oliveras Vila. En la categoria tecnologia del treball «sobra o falta calor» de l'alumna del IES la Garrotxa Marina Vives Mestres. En la categoria de humanitats «Josep Vancells i Marquès» de l'alumna del IES Alexandre Deulofeu de Figueres s'atorga a Rigau Heras. L'enhorabona a tots ells.

Material didàctic

L'altre dia, amb en Manel Sales, vam anar a comprar el material didàctic per la nova granja escola que estaven preparant en aquesta ciutat de Sokone.

No us penseu que es tractava d'un material normal i corrent. L'escola necessitava sis ovelles per fer les pràctiques de granja i pasturatge. Els alumnes, acompanyats del seu mestre, i tots nosaltres d'acompanyants encuriosits, vam anar al mercat del poble.

El mercat és un dia a la setmana, on tothom que té alguna cosa la pot vendre, evidentment, sempre que trobi un comprador. Peix, carn morta allí mateix, sota un arbre,

però sobretot el bestiar que hi havia no era gaire lluit: ovelles, cabrits, vaques, garrins... Hi havia un gran moviment. Els alumnes es quedaren guardant la *pickup*, i el mestre començà a buscar la peça. Un cop la van trobar, van haver de buscar el venedor, ja que el bestiar estava lliure. Per tal de comprovar el seu estat, l'agafaren pel coll, amunt i avall. Com que estiraren fort, les pobres bèsties cridaven. Començaren les negociacions. Si no acordaven el preu, era qüestió de buscar-ne un altre. Però, gairebé sempre el venedor torna a buscar el mestre per refer les negociacions.

Quan ja es va concertar el preu, els alumnes prengueren l'ovella i la puja-

ren al cotxe, i tornà a començar l'operació, per trobar-ne una altra. Vam passar tot el matí i només vam trobar tres ovelles. Però, al vespre, quan visitarem la granja, ja n'hi havia sis.

En Jaume, el provincial, va aprofitar per connectar, amb el seu mòbil, amb Barcelona. L'Andreu Clapés no parava de fer fotografies. Mentre, un ramat de vaques i toros esperava el seu comprador, veié un bon exemplar amb unes senyores banyes, i el retratà. A l'instant, l'amo li demanà que li pagués alguna cosa per *endur-se un tros de l'esperit de l'animal*.

Sokone, 3 de desembre de 2003

compartir X aprendre

XVI JORNADA PEDAGÒGICA

SARRIÀ

INTERCANVI AMB METZ

Des del 2 al 13 de novembre, vint-i-set alumnes de Metz han estat acollits per famílies de 3r i 4t d'ESO. Enguany és la setena edició d'aquest intercanvi que es du a terme amb l'escola Jean Bauchez. El tema que han estat treballant és l'AIGUA com a recurs natural.

INSTITUCIÓ

UN ALUMNE DE P3 ENS HA DEIXAT

Durant les vacances de Nadal, l'Escola Pia ha rebut, amb dolor, la notícia de la sobtada mort de l'alumne Víctor Krohmer, alumne de l'Escola Pia de Balmes.

Des de Papers volem fer costat a la família expressant-li el sentiment de solidaritat i d'esperança.

COOPERACIÓ EDUCATIVA, NORD-SUD

Una vegada més, l'Escola Pia de Catalunya, ha posat en marxa aquest projecte de «Cooperació educativa, nord-sud» entre escoles de Catalunya i el Senegal. Es tracta de facilitar l'estada a persones dels diferents estaments de la Institució amb la finalitat de conèixer de més a prop els projectes que

s'estan duent a terme a la zona. Així, doncs, del 23 de febrer al 6 de març, un grup de quatre mestres, de quatre escoles de l'Escola Pia de Catalunya, realitzaran un estada al Senegal. Comentem que l'acceptació de la proposta té cada cop més adeptes i veurem si podem pensar en convocar

anualment aquestes estades, ja que fins ara era bianual.

Esperem que les persones que hi participen enguany, tornin amb la bossa ben carregada d'optimisme i ganes de continuar treballant per un món on tothom tingui dret a una escola.

27

de març del 2004
Col·legi de l'Escola Pia Balmes

Escola Pia
de Catalunya

Entre cultures, o barreja de cultures?

Dit altrament: canal fix,
segons el programa desitjat, o zàpping?

Sembla que darrerament, com en la dictadura, això de la cultura pot tornar a ser perillós. Persones d'allà baix, amb poder, més que amb rigor científic, han «descobert» que el valencià no té res a veure amb el català i que, fins i tot, generen cultures diferents. Quina barra! I després, en la LOQUE, parlen d'integració de persones d'altres cultures i de les seves llengües com element d'enriquiment!

El concepte d'interculturalitat ha estat present en el discurs pedagògic de les darreres dècades, sobretot a mesura que ens hem anat apropant a Europa i, encara més, quan la immigració ha esdevingut una ampla realitat.

Hi ha qui postula que anem cap una cultura «universal», que és com una espècie de «dissolució diluïda» de diferents cultures o, en el millor dels casos, una barreja de símbols, de referents i de valors que generen una nova combinació compartida per més grups i més persones. Així, per uns, el canvi és passar d'una cultura «primitiva» a un poti-poti «global».

Altres creuen que només es pot viure des de la pròpia i que l'obertura l'hem de viure com una capacitat d'entesa d'altres cultures que viuen al costat nostre o entre nosaltres, aquesta és la novetat. Llavors el canvi passa per expressar la nostra identitat sense excloure les altres.

Dit televisivament, es pot entendre la interculturalitat com aquell que mira un programa, perquè està interessat en conèixer, encara que parli de temes ben allunyats de la seva realitat; o com qui se situa davant de la pantalla i va prement botons per veure una mica de tot el que es fa, sense cap intenció profunda.

Per cert, ho he cercat al magnífic i sofisticat quadern de l'estil metodològic (que no us caigui al peu, que té un gruix proporcional a la mida dels números de les pàgines!) i he trobat que l'aula i l'escola han d'estar organitzades de forma «arrelada», o sigui, de manera que «es promogui el sentit de pertinença, de coneixement i d'estimació amb la cultura pròpia». O sia, que ja em puc indignar «institucionalment» amb la senyora ministra (esperem que per poc temps) que vol fragmentar la nostra cultura, potser perquè es disgregui en un entorn intercultural o perquè es pugui integrar més fàcilment en una altra de dominant i «dominadora».

Perquè, oi que en el discurs pedagògic sobre la interculturalitat no s'hauria d'oblidar el poder relatiu d'unes cultures sobre d'altres? A veure si per ser qui som i dir-ho –i «que tothom ho senti!»– encara hi prendrem mal!

Zum-zum

FEBRER 2004

- 16 • Reunió del Consell de les Institucions, de a 21h
- 18 • Reunió de directors pedagògics, 9,30 a 13,15h
- 22 • Carnestoltes
- 26 • Reunió de mediatecaris, 10 a 13h
 - Reunió de responsables PIRMI, 15,30 a 18h

MARÇ 2004

- 3 • Grup de projecte Pla d'acollida, 15,30 a 18h
- 4 • Reunió responsables de PGS, 15,30 a 18h
- 10 • Reunió directors pedagògics de primària, 10 a 13h
 - Formació docents d'anglès a Batxillerat, 15,30 a 17,30h, a l'Escola Pia Sarrià.
 - Formació docents d'anglès a infantil i cicle inicial, 18 a 20h, a l'Escola Pia Sarrià.
- 12 • Termini presentació candidatures Premi Sant Josep de Calassanç.
- 17 • Reunió directors pedagògics de secundària, 10 a 13h
- 20 • Trobada monitors Mou-te (matí)
 - Reunió Junta Federació d'APAS a l'Escola Pia Moià (matí)
- 22 • Formació Caràcter Propi, 10 a 12h
- 27 • XVI Jornada Pedagògica a l'Escola Pia Balmes

ABRIL 2004

- 2 • Darrer dia del 2n trimestre
- 4 • Rams
- 8 • Inici de la Pasqua Jove a Terrassa
- 11 • Cloenda de la Pasqua Jove a Terrassa
- 12 • Dilluns de Pasqua
- 13 • Inici del 3r trimestre
- 14 • Reunió docents de tecnologia, 15,30 a 18h
 - Reunió docents d'educació musical, 15,30 a 18h

Papers març-abril

“Eduquem l'estètica”